

šli ku správným závěrům, nutno především ujasnit si pojem »úmluvy« podle §u 104 j. n., resp. »dohodnutí« podle §u 88 odst. I. j. n., a zejména pak pojem v ý s l o v n é úmluvy podle §u 104 j. n. Při této úvaze nutno pak dbáti tendence zákona, pokud jde o úpravu místní příslušnosti (srv. sub II. této úvahy), dále požadavků skutečného života a konečně i důvodů historických.

(Dokoučení.)

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

O nároku na náhradu škody, způsobené vadným udržováním košů u stromů vysázených na ulici (chodníku), přísluší rozhodovati řádným soudům. Příspěvek k § 37 obecního zřízení a § 81 pražského statutu obecního.

Žalobce J. H. zažaloval pražskou obec na náhradu škody jemu způsobené tím, že když šel po Václavském náměstí po levé straně nahoru směrem k Zemskému museu po chodníku za stromy, poněvadž prostředkem chodníku šlo četné obecenstvo a když se uhýbal obecenstvu směrem ke stromu, narazil levou rukou o drátěný košík, chránící strom a roztrhl si o kousek plechu, vyčnívajícího z drátěného košíku, svůj zánovní kožich.

Žalovaná obec namítla především nepřipustnost pořadu právního.

Soud. první stolice vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva a žalobu toho času odmítl, jsa toho náhledu, že povinnost obce udržovati košíky chránící stromy v řádném stavu spadá do oboru policie čistotní, péče o dláždění, zachování tříd a silnic podle § 81 pražského statutu obecního, že platí tu podle § 2 zákona ze dne 5. února 1920 č. 114 Sb. z. a n. předpis § 37 obecního zřízení o výkonu policie místní, podle něhož rozhoduje o otázce povinností k náhradě úřad politický a teprve po právoplatném rozhodnutí o povinnosti náhradní lze se pořadem práva domáhati výše náhrady.

Soud rekursní změnil toto usnesení a zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva z těchto důvodů:

Při posouzení otázky, zda pořad práva proti obci je přípustný čili nic, dlužno nejdříve vzíti zřetel k tomu, z jakého důvodu se žalobce domáhá náhrady škody na žalované obci.

Z obsahu žaloby, který jest podle § 41 j. n. pro posouzení otázky přípustnosti pořadu práva rozhodným, jest patrné, že ne-

odvozuje žalobce svůj náhradní nárok z veřejnoprávní povinnosti obce udržovati místní policii, nýbrž z opomenutí žalované obce v příčině řádného udržování košů u stromů na Václavském náměstí žalované obci do vlastnictví patřících.

Jde tu tedy o povinnost rázu soukromoprávního a nestává se povinností veřejnoprávní tím, že koše ty nalézají se na veřejném statku ve správě obce.

Takové nároky na náhradu škody sluší podle § 1338 obč. zákona vyřídití pořadem práva.

Také poslední odstavec judikátu č. 229 plenárního rozhodnutí bývalého rakouského nejvyššího soudu ze dne 1. června 1915 č. 229/15 výslovně uvádí, že takové nároky na soukromoprávním důvodu spočívající pořadem práva uplatňovány býti mohou i proti obci.

Když nejedná se zde o žalobu z důvodu zanedbání místní policie, pak odůvodňování prvního soudu, že podle § 81 pražského statutu obecního z 27. dubna 1850 č. 85 z. z. do oboru policie čistotní patří také povinnost udržování oněch košíků a že jest rázu veřejnoprávního, jest zcela nepřipadné.

Také další vývody prvního soudu, opírající se o znění § 37 č. obec. zřízení a § 2 zák. z 6. února 1920 č. 114 Sb. z. a n. jsou nesprávné, ježto § 37 cit. obec. zřízení pro město Prahu neplatí. Vždyť citovaný statut hlav. města Prahy takového ustanovení neobsahuje a ze znění § 2 z 6. února 1920, č. 114 Sb. z. a n. vyplývá pravý opak, než první soudce dovodil, totiž že statut ten platí nyní i pro obce s hlav. městem Prahou sloučené. Mylně tedy první soudce má za to, že žalobce měl si vydobýti nejprve administrativní nález o uznání obce ku povinnosti náhrady, když § 37 č. obec. zřízení na tento případ neplatí, ježto jedná se o hlav. město Prahu, a nelze pochybovati, že i o důvodu nároku žalobcova patří rozhodovati řádným soudům.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody: Dlužno předem odkázati na důvody naříkaného usnesení rekursního soudu, jenž nesprávné důvody prvního soudce správně vyvrátil.

Co však se týče základní otázky, jde-li o náhradu škody ze zanedbání povinnosti veřejnoprávní či soukromoprávní, sluší tuto velmi ožehavou a pochybnou otázku podrobně uvážiti.

Obecní řád města Prahy rozeznává v § 78 působnost přirozenou a přenesenou, o přirozené pak praví, že zavírá v sobě vše, co se potřeb obce nejúžejí dotýče a v mezích jejích zúplna provésti se dá.

V § 79 pod nápisem a) »O přirozené působnosti obce« a

pod titulem »Správa záležitostí obecních« stanoví, že obec spravuje záležitosti, které se vztahují na svazek obecní, jakož i majetnost a statek vlastnický jí náležející, samostatně.

Konečně stanoví v § 81 pod nápisem »Správa policie místní«, že obec má policii čistotní, pečuje o dláždění a zachování tříd a silnic, o osvětlení, o zachování a čištění hlavních trativodů, o zachování městských mostů, studnic a kašen, vodo-
vodů, vykonává policii zdravotní, požární, tržní, stavební a třídní neb uliční a činí policejní opatření k odvrácení nebezpečnosti nastávajícího osobě neb majetku povodní, neb jinými příhodami živelními a jest při tom všem vázána dosavadními zákony a nařízeními.

Podle § 83 má policie státní obci při konání policie místní poskytovat potřebnou pomoc a naopak zase obec podle možnosti policii státní.

To je vše, co jakkoli, sebe vzdáleněji, může z oboru místní policie obce pražské vztahováno býti na naši otázku a podle toho bude tedy dlužno o ní souditi. Prve však třeba vyříditi stanovisko dovolací stížnosti, jež je jiné.

K hořejším předpisům obecního řádu pražského srovnati možno předpisy § 27 a 28, zvláště č. 1, 2, 3, 5 § 35 a § 59 ob. zřiz. pro Čechy, ač toto zde neplatí, nýbrž jen k lepšímu porozumění sloužiti může, což platí také o samém §u 37 ob. zřiz. pro Čechy, jehož se dovolací stížnost úsilovně, ale zřejmým neprávem dovolává, neboť ani důvod, že obecní zřízení pro Čechy je zákon pozdější než obecní řád hlavního města Prahy, není místný, protože řád města Prahy je zákon výjimečný (privilegium) a pozdější ob. zřízení jako zákon všeobecný nemůže mu tedy derogovati. Také není pravda, že obecní zřízení pro Čechy je zákon rámcový, naopak jest provedením říšského zákona o základních pravidlech obecní správy ze dne 5. března 1862 čís. 18 ř. z., jenž ovšem byl zákonem rámcovým, avšak byla z něho vyňata v čl. XXII. města s vlastním statutem, a ostatně předpisu našeho § 37 ob. zřízení pro Čechy vůbec neměl.

Také není správně, že obec Pražská nevykonává vůbec místní policii a že tedy nemůže za vady v ní býti zodpovědná ani z důvodu veřejnoprávního ani soukromoprávního, neboť prý policii tu vykonává v Praze stát (státní policie) a možno prý tedy škody z jejího zanedbání vzešlé domáhati se cestou administrativní proti státu. Pokud tato námitka čelí k odůvodnění nedostátku passivní legitimace žalované obce, musí zůstatí mimo zřetel, protože nejde ještě o nárok sám, nýbrž jen o přípustnost

pořadu práva; pokud však vývod uvedený sloužiti má zároveň k odůvodnění námitky nepřípustnosti pořadu práva v poměru žalobce k obci, dlužno odvětit, že ovšem v Praze existuje státní policie, avšak tím není obec sama z policie místní vyřazena, nýbrž pouze se o ni se státem dělí a náležejí jí pořád všecny ty funkce, jež shora v předpisech § 81 a násl. obecního řádu města Prahy jsou vypočteny, kdežto jinak podle § 83 téhož řádu státní policii pouze nápomocna býti má.

Policejní ředitelství zavedena byla místo dřívějších městských hejtmanství dřív tak nazvaným nejv. rozhodnutím z 24. června 1852 a náleží podle statutu z 10. prosince 1850 k působnosti policejních úřadů vůbec mimo jiné i vyvíjeti preventivní činnost k zamezení nebezpečí hrozících právní existenci a blahu jak státu tak jednotlivců, zejména též činiti opatření, aby zabráněno bylo porušení osoby a majetku, třeba hrozilo od náhody nebo od úmyslné neb neúmyslné lidské činnosti. Öst. Rechtslexikon III. str. 654 vykládá to tak, že činnost ta v sobě zahrnuje (2.) péči o bezpečnost osoby, (3.) péči o bezpečnost majetku, k prvé pak že náleží dozor na všechna jednání a opomenutí, jež ohrožují život, zdraví a tělesnou bezpečnost obyvatel, což se děje mimo jiné i ostřežováním ulic, a k druhé že náleží dozor na osoby cizímu majetku nebezpečné. Podle toho by byl náš případ, kde nejde o porušení osoby, nýbrž o porušení majetku (oděvu) špatným zařízením uličního zřízení, z působnosti státní policie vyňat.

Úkolem státních policejních úřadů pak podle zákona ze dne 16. března 1920 č. 165 sb. jest, pečovati o veřejnou bezpečnost a vnitřní klid, starati se o bezpečnost osob a majetku, udržovati veřejný řád a vésti v patrnosti obyvatelstvo i cizince, a převezmou úřady ty, pokud v jednotlivých případech nebude stanoven obor užší, dosavadní obor působnosti obecní v ohledu policie bezpečnostní.

V podstatě je to tedy tentýž obor působnosti, jaký náleží i státní policii pražské, jejíž pravomoc při úpravě té byla zákonu vzorem.

Poněvadž podle obecního zřízení pro Čechy obec má se starati o bezpečnost osob i majetku (§ 28 čís. 2), přechází podle hořejšího předpisu zákona péče ta na státní policejní úřad podle řečeného zákona v té které obci zřízený.

Co však se týče obce pražské, neobsahuje její obecní řád takového předpisu pro ni, protože tu právě policejní úřad, totiž městské hejtmanství, už existovalo, když obecní řád vydáván

byl, a má, jak § 81 ob. řádu pražského praví, starati se o bezpečnost osoby a majetku jen při nehodách živelních.

Nicméně existuje shora předpis téhož § 81 ob. řádu praž., že obci náleží péče o policii uliční.

Jestliže tedy náš případ, t. j. dopuštění, že koše na kmelech uličních stromů jsou v takovém stavu, že se na nich roztrhne oděv kolemjdoucího, jenž jím uvázl na plechu vylomeném z koše, a tedy v takovém stavu, že by i poranění osoby nastati mohlo, bude otázkou, spadá-li nedopuštění těchto vad do péče o bezpečnost osoby a tedy do působnosti policie státní, anebo do péče o policii uliční a tedy do policejní a tudíž veřejnoprávní působnosti obce, kde by pak ovšem pořad práva byl vyloučen.

Zdali spadá do péče policie státní, netřeba zde rozhodovati, ježto stát není žalován, a ani rozhodovati nelze, aby se po případě neprejudikovalo. Zbývá jen otázka policie uliční. Hledíme-li k tomu, jak praktikován byl § 37 ob. zřiz. pro Čechy, byla by ovšem věc dosti pochybná. Podle nálezů Budw. č. 9260 a 9261 A byl-li příslušným orgánům obecním nebezpečný stav silnice znám neb musil býti znám a ony se o odpomoc nepostaraly, jest obec povinna náhradou za škodu tímto opomenutím vzešlou (jinak Budw. č. 6093 A) podle § 37 obecního zřízení pro Čechy a byl by tedy pořad práva co do důvodu náhrady škody vyloučen, i byla by jen otázka, zda vadný stav kovových košů na uličních stromech zakládá nebezpečný stav ulice. K tomu doložiti dlužno, že vysázení stromovou alej náleží podle nálezu Budw. č. 3646 k příslušnosti orgánů samosprávných, jak ostatně z § 9. níže citov. zák. č. 72/1884 ohledně alejí u neerárních silnic zřejmo.

Podle toho by se mohlo soudit, že řádné udržování košů na stromech v uliční aleji (po případě v parku vedle veřejných cest) náleží k policii uliční, nároky ze zanedbání jejího tedy že nejsou nároky soukromoprávními.

Nicméně nejvyšší soud má za to, že dlužno hleděti na věc jinak.

Obci pražské není nikde, ani v § 81 ob. řádu jejího ani v jejím stavebním řádu ze dne 10. dubna 1886 č. 40 z. z. (§ 97) ani konečně v zákoně ze dne 2. prosince 1884 čís. 72 z. z. o vysazování alejí, jenž se ostatně vztahuje jen na silnice a nikoli na ulice (§ 1.), předepsáno, že má vysazovati aleje na náměstí a ulicích. Jestliže tedy je vysazuje, pak byť snad to činila z důvodů estetických a hygienických, jest a zůstává to vždy aktem s o u k r o m o h o s p o d á ř s k ý m, zrovna tak, jako vysazuje-li alej nebo zřídí park osoba soukromá, která zpravidla rovněž

bude míti k tomu motivy estetické a hygienické, buď výlučně neb aspoň vedle motivů hospodářských (zištných).

Ulice a náměstí jsou obecním statkem ve smyslu § 288 obč. zák. určeným k obecnému upotřebování (jiný jest obecní statek ve smyslu § 70 obecního zřízení pro Čechy, který spadá vlastně už pod obecní jmění ve smyslu poslední věty § 288 obč. zák. arg. § 70 posl. odst. obecního zřízení pro Čechy a nyní zvláště zákon ze dne 17. července 1919 čís. 421 sb.), a jestliže tedy obec na tomto svém statku předsevezme nějaké soukromohospodářské zřízení, může to býti posuzováno jen jako záležitost soukromoprávní, když se jí klade za vinu, že při zařizení tom neopatřila vše tak, jak býti mělo, aby nebezpečí úrazů ať osobních ať majetkových bylo vyvarováno.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. února 1926 č. j. R I 87/26. Dr. Grešl.

I. Magistrátní úředník může zastupovati obec u okresních soudů, kde sídlí více než jeden advokát, i ve sporech, jejichž hodnota je vyšší než 2000 Kč. Ostatně takové vedení sporu může býti dodatečně obcí schváleno. II. K prodloužení nájemního poměru proti obci jakožto pronajímatelce nestačí pouhý projev starostův, nýbrž je k jeho platnosti zapotřebí usnesení městské rady.

Město Brno vedlo na základě soudního smíru na svého nájemce A. exekuci vyklízením najaté místnosti obchodní.

A. podal na město Brno oposiční žalobu tvrdě, že po vzniku exekučního titulu přislíbil mu starosta města Brna, že může najaté místnosti dále používat.

Tato žaloba, kdež u okresního soudu zastupoval žalované město Brno jeho úředník, magistrátní rada dr. Č., byla ve všech třech instancích zamítnuta.

Z důvodů nejvyššího soudu: Zmatečnost (č. 5 § 477 a čís. 1 § 503 c. ř. s.) spatřuje dovolatel v tom, že žalovaná obec, která byla zastupována v řízení před prvou stolicí svým úředníkem magistrátním radou drem Č., jenž však není oprávněn k zastupování městské obce, a ačkoliv šlo v rozepři této o předmět vyšší hodnoty než 2000 Kč a v místě sídlí více než jeden advokát, nebyla zastupována advokátem (§ 29 c. ř. s.).

Tím není uplatněný důvod dovolací opodstatněn, neboť magistrátní rada dr. Č. nezastupoval žalovanou obec jako její zmocněnec, proto nemá místa předpis § 29 c. ř. s. o nuceném za-